

REISEKÅPEN TIL BISKOP OLE KRISTIAN BONDEN, 2024

Beskrivelse av klesdesigner Anita Eriksen Zagury

Ved oppdragets start var det flere ønsker som skulle tas hensyn til:

- Kåpen skulle ha en form for tilhørighet til Hamar bispedømme gjennom uttrykket i farger og symbolikk
- Den skulle være «lett» og kunne brettes sammen og fraktes i en mindre koffert
- Den skulle være utført i et materiale og en teknikk som tåler bruk på reise
- Ha en passform tilpasset ulike skulderbredder og med mulighet for endring av lengde ved behov

Med utgangspunkt i disse kriteriene utarbeidet jeg ulike forslag gjennom tegninger og tekstile utprøvinger. Med dette lagt til grunn kom vi i samarbeid frem til valg av materialer, farger og symboler til den nye reisekåpen.

"- Utrolig vakker", sa biskop Ole Kristian Bonden da han tok på seg reisebispekåpen for første gang.

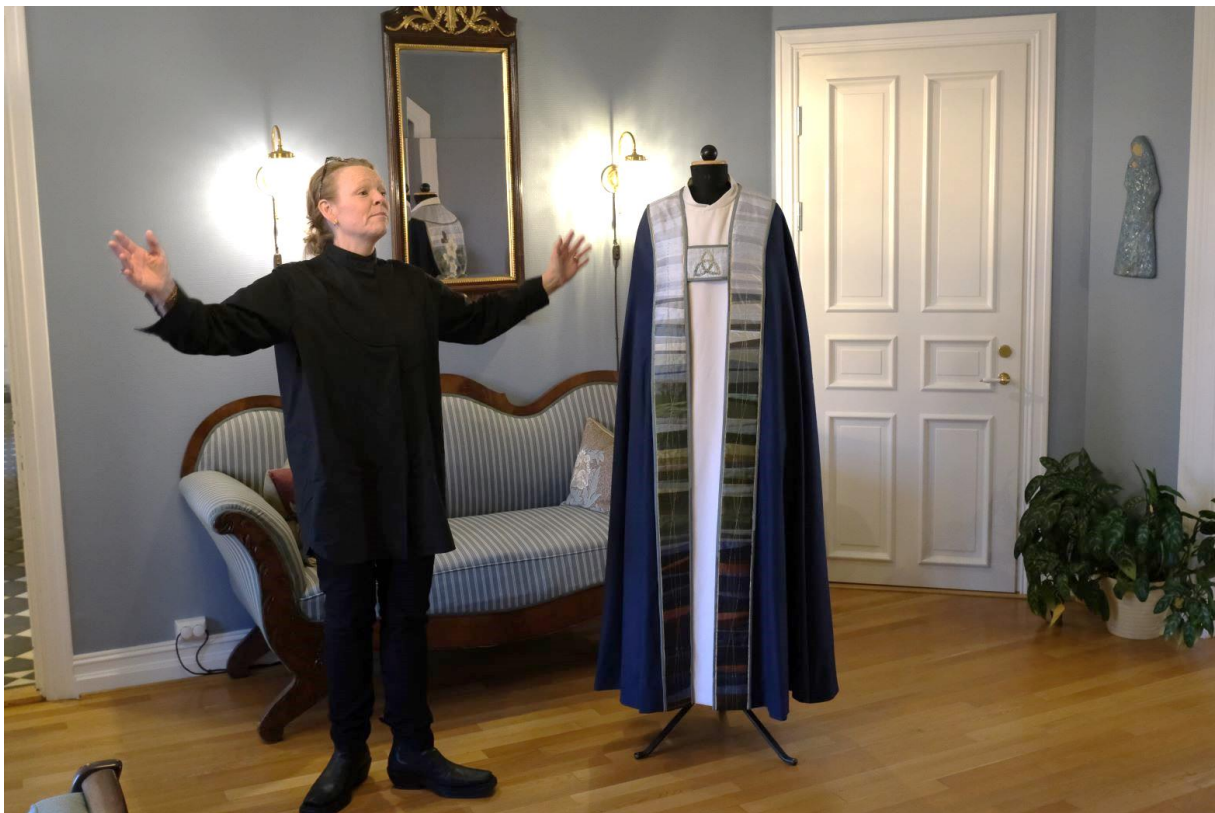
Foto Halvard Bjørkås, Hamar bispedømmeråd.

MATERIALVALG OG BÆREKRAFT

Ved valg av materialer er det tatt hensyn til den totale vekten på kåpen, men også et bærekraftig hensyn, som går på valg av fiber og materialer. Kåpen er sydd i materialer av naturfiber som er nedbrytbare og er av god kvalitet med tanke på langvarig bruk. Hovedmaterialet i kåpen er i 100% ull med godt fall. Stolpene er utført i 100% silke med et innleggs-materiale i 100% lin. Kåpen er ellers fóret i 100% antistatisk viskose og er konstruert på en slik måte at det er lagt til rette for eventuelle reparasjoner ved slitasje.

PASSFORM OG BRUK

Kåpen er designet og utformet slik at den kan passe personer med ulik kroppsstørrelse og skulderbredde, i tillegg til et visst spenn i høyde. Det er også lagt inn et parti med ull på innsiden av kåpen, rundt skulder og bryst, for at den skal ligge mer stabilt under bruk.

Klesdesigner Anita Eriksen Zagury under overleveringen av reisebispekåpen til Hamar biskop. Foto: Halvard Bjørkås, Hamar bispedømmeråd.

By og land - skog og vann

Hamar bispedømme omfatter fylkene Hedmark og Oppland, og er landets nest største bispedømme i utstrekning. Det består av en mangfoldig natur med skog og åker, eng og innsjøer med tre av de største dalførene i landet, omgitt av Sognefjell, Jotunheimen, Dovrefjell og Rondane.

VALG AV FARGER OG SYMBOLER

Gjennom den første samtalen ble det snakket om bispedømmet som omfatter by og land, skog og vann. I tillegg til ønsket bruk av kappen, utendørs og ved reise. Det var viktig å kunne forankre valg av

inspirasjon, farger og symboler og skape en ønsket tilhørighet til naturen som bispedømmet har. Både gjennom det varierende kulturlandskapet, floraen og Pilegrimsleden som går igjennom bispedømmet.

Valget falt på fargen blå som hovedfarge på kappen med et ellers enkelt symbolbruk. Med et fragmentert uttrykk med inspirasjon fra bispedømmets varierende landskap på stolpene, skjoldet og brystspennen liggende som en bakgrunn, ble blomsten Olavsstaken valgt som symbol på skjoldet bak og treenighetssymbolet som symbol på brystspennen foran.

*Skjoldet bak med blomsten Olavsstake som motiv, og treenighetssymbolet på brystspennen.
Foto: Halvard Bjørkås, Hamar bispedømmeråd og Anita Eriksen Zagury*

BLÅTT

«Blått er fargen for himmelen og fargen for det som har med det himmelske å gjøre. Likesom den blå himmelen avsløres når skyene driver vekk, slik avdekkes sannheten når alle skalkeskjul fjernes. Derfor symboliserer blått sannhet og trofasthet.»

Hentet fra «Kristne symboler» (side 130) av Ragnar Skottene, Verbum 2002.

ORNAMENTIKKEN

Ornamentikken på «silkestolaen», brystspennen og skjoldet er inspirert av det fragmenterte landskapet som Hamar bispedømme består av. Det er benyttet en form for lappeteknikk, der silke i et fargespekter fra den dypeste mull og skogbunn, gjennom duvende åker, de blå innsjøene og grønne tretopper, ved høye tinder og himmelens blåtoner. Plassert fra de dype fargetoner nederst på stolaen, gjennom det grønne og med en naturlig overgang til det grå og de lysere blå toner opp mot skulderpartiet.

DEKOR OG SYMBOLER

«En korkåpe har vanligvis dekor, bilder eller symboler på ryggskjoldet og på stolpene. Stolpene er et sammenhengende bånd som går rundt langs åpningen og rundt nakken, noen ganger også langs nedre kant. En korkåpe må ikke nødvendigvis ha symboler som dekor, men det er vanlig siden korkåpene først og fremst har symbolsk betydning som bispeverdigheten. Det er derfor vanlig å ha med bilder eller symboler med et kristent innhold og med særlig tilknytning til det bispedømmet den er laget for.» Kåre Hosar 2009, side 8.

TREENIGHETSSYMBOLERET SOM DEKOR PÅ BRYSTSPENNEN

Det håndbroderte treenighetssymbolet er brodert i franske knuter på brystspennen i ulike blå, grønne og gylne nyanser.

BLOMSTEN SOM DEKOR PÅ SKJOLDET

«Det er ikke bare duen som kan stå for renhet og uskyld. Vakre blomster kan også naturligvis ha en lignende betydning.»

Hentet fra «Kristne symboler» (side 56) av Ragnar Skottene, Verbum 2002.

Bruk av blomster har en lang tradisjon innen kirken der de gjerne pryder alteret sammen med en hvit linduk og tente lys. «Alterblomstene har ikke bare den estetiske funksjon å pynte opp og glede folk med sin skjønnhet. Alterblomstene er avskåret fra røttene sine og dømt til å visne. På den måten blir de en påminnelse om livets forgjengelighet.»

Hentet fra «Kristne symboler» (side 104) av Ragnar Skottene, Verbum 2002.

«I kristendommen er blomster også et symbol på det kristne håpet, den evige vår.»

Hentet fra «Kristne symboler» (side 163) av Ragnar Skottene, Verbum 2002.

Blomsten, Olavsstaken, også kalt Sankt Olavs lysestake, Hellig Olavs lysestake, Kains øye, St. Peters blomst, Kristi tåre, Øyenblomst og Augneblom, er en flerårig plante med vintergrønne blad som er vanlig i bispedømmets landskap.

De tre applikerte og håndbroderte blomstene er en stilisert utgave av Olavsstaken, som er et symbol på Pilegrimsleden. Denne er plassert på kåpens skjold og er utført i gull og gyldne hvite- og grønne toner.

"- Her kan vi virkelig se kirkens visjon om mer himmel på jord", sa oppdragsgiver, leder av Hamar bispedømmeråd Kjersti Drtina Øversveen da hun takket Anita Eriksen Zagury for kåpen.

Foto: Halvard Bjørkås / Hamar bispedømmeråd.

Reisebispekåpen til biskopen i Hamar ble tatt i bruk første gang under visitasgudstjenesten i Engerdal kirke søndag 24. november 2024.